

Pestrý porost kalamitě odolá, zjistili experti v ukázkovém lese na Žďársku

29. října 2018 17:22

Mezi Cikhájem a Kocandou na Žďársku rostou lesy, které zajímají odborníky, majitele i správce lesů z různých koutů Evropy. Místo, které stejně jako celý region přesně před 88 roky postihla vichřice, jež lámala zasněžené stromy, je nyní ukázkovým lesem, dlouhodobě sledovaným i výzkumníky.

Ukázkový les na Žďársku odolává kalamitám | (0:36) | video: iDNES.cz

Experti tomu místu říkají demonstrační objekt nepasečného hospodaření a na konci uplynulého týdne se 110 účastníků z osmi států přijelo přesvědčit o tom, jak se během pětadvaceti let změnil lesy kolem Žákovy hory ve Žďárských vrších.

„Náš pěstební postup by měl vést k porostům, které budou stabilnější, druhově pestřejší a různověké. Snažíme se změnit dřevinnou skladbu, vnášet do podsadeb původní dřeviny. Výhledový stav je 70 procent smrku, zbylých 30 procent buk a jedle a další druhy,“ vysvětluje lesník Jiří Bína.

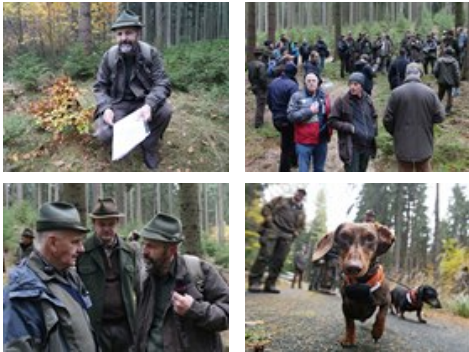
K obnově smrku dochází přirozeně. „Roste pod clonou mateřských porostů, kde perfektně odrůstá. Pokud udržíme tuhle směs dlouhodobě pod clonou původních porostů, výškově a tloušťkově se strukturuje. To je podstata změny hospodaření. Porosty jsou pak podstatně odolnější,“ má jasno Bína.

Svoji práci dělá už čtyřicet let. Před pětadvaceti roky, kdy rodina Kinských začala hospodařit na majetku, který jí po pádu komunistického režimu vrátil stát, se v těchto soukromých lesích zaměřili na přírodě blízký způsob hospodaření. To znamená, že se na Kocandě snaží nedělat velké holoseče a postupně „naředit“ smrkové monokultury.

Kalamita způsobená podkorním hmyzem nemá v historii obdoby

Druhově i generačně pestřejší les je stabilnější a odolnější vůči ničivým větrům i kůrovci, který jen využívá situace - nejčastěji po vichřicích, nebo v poslední době vlivem extrémního sucha.

Fotogalerie

[Zobrazit fotogalerii](#)

Seminář byl o to důležitější, že se koná v době, kdy nejen české lesy čelí nebývalé kůrovcové hrozbě. „Jsme svědky toho, že obecně evropské lesnictví čelí velikým výzvám a prochází složitým obdobím. Kalamita způsobená podkorním hmyzem nemá svým rozsahem v novodobé historii obdoby,“ říká Pavel Bednář, pracovník Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti.

Právě on lesy na Žďársku již několik let zkoumá a hodně o nich ví. I díky tomu, že jeho otec dělal po restituci u Kinských lesního radu a prosazoval takzvaný nepasečný způsob hospodaření, kdy se těží jednotlivé stromy a nevznikají paseky.

Ovšem tyto poznatky nejsou mezi lesníky ničím novým. Ti pokrokoví je prosazovali už během 19. století, kdy se ukazovalo, že smrkové monokultury v lokalitách, které byly předtím doslova vydrancovány kvůli palivu pro místní železářny či sklárny, nejsou to pravé.

Bínovu lesu se kůrovec téměř vyhnul, napadl minimum stromů

Podle expertů už jsou po 25 letech, což je v životě lesa zanedbatelná doba, vidět výsledky. „Jsou unikátní a zajímavé nejen z českého pohledu. I v sousedních státech jsme svědky velkoplošného rozpadu hospodářských lesů, které jsou pěstované coby nesmíšené a stejnověké porosty jehličnanů, nejčastěji smrku,“ poukazuje Bednář.

Zdá se, že právě okolí Žákovy hory, což je jedna z nejcennějších částí Žďárských vrchů, kde je už od roku 1929 vyhlášena národní přírodní rezervace, se dokáže kůrovci lépe bránit.

„Tady se kůrovec zatím příliš neprojevil. Nechceme spekulovat, jestli je to tím, že hospodaříme nepasečným způsobem, ale výsledná čísla jsou zajímavá. Zatímco na celé Vysočině došlo k obrovskému rozvoji kůrovce, téměř neřiditelné kalamitě, v mém lesnickém úseku, což je plocha 932 hektarů s úmyslnou roční těžbou osm tisíc kubíků, budeme mít zpracováno zhruba 300 kubíků kůrovcové hmoty. Přitom na celé řadě míst se dřevo těží ve stovkách a tisících kubíků,“ porovnává Bína.

Největší kůrovec sedí v Praze, podotýká Constantin Kinský

To, že se lesníci z Evropy přijeli „přiučít“ na Vysočinu, považuje největší soukromý majitel lesů v kraji Constantin Kinský za čest.

„Potvrzuje se to, že se na nás příroda zlobí, naše odpověď musí být taková, že se o ni musíme naučit pečovat skromně. Skromnost znamená z pohledu

ekologie biodiverzitu (druhovou rozmanitost, *pozn. red.*), z hlediska hospodaření flexibilitu. Pestrost, odlišnost, variabilitu musíme vrátit zpět," tvrdí Kinský.

Zajímá vás dění v krajích?

Za cenu jednoho vydání získáte všechny regionální přílohy.

Kůrovce považuje spíše za „lidský faktor“, protože využívá sucha a obecně špatného hospodaření. „Berte to vážně, já mám velké obavy. Je docela možné, že za pět až deset let lesy skoro zmizí. Když nebudeme reagovat teď hned. To není stejné, jako když zemědělec nemá jablka. My totiž ztrácíme jabloně. Strom v lese potřebuje 80 až 150 let," glosuje potomek šlechtického rodu.

Kalamity navíc doprovázejí ekonomické ztráty. „S lesem musíte pracovat mnohem intenzivněji. Musíte být všude, ale nepracujete plošně, což stojí hodně námahy a peněz. Zpeněžení dřeva kleslo na polovinu, přitom náklady rostou," porovnává.

Zároveň mu vadí přístup státu. „Největší kůrovec sedí v Praze," kritizuje Kinský. „Potřebujeme, aby fungoval celý systém řízení, aby spolupráce mezi ministerstvy, státními a vojenskými lesy směřovala k rozumu a moudrosti. Chceme lesy zachránit, stačí, když budeme mít klid a stát nebude překážet a pomůže nám. Jinak lesy umřou," varuje.

S kalamitou bojují i Poláci. Žďársko na ně udělalo dojem

Na mezinárodním semináři se na Medlově sešla více než stovka vlastníků, správců a lesních odborníků. Načerpát zkušenosti přijel také Polák Daniel Lemke.

„Ekologické principy mě vždycky zajímaly. Loni v srpnu u nás byla obrovská kalamita, 40 tisíc hektarů lesa se úplně položilo v naší oblasti v okolí Gdaňsku. Během jedné hodiny padlo kolem 10 milionů kubíků dřeva, hlavně borovice, ale i smrky," popisuje regionální ředitel polských státních lesů.

„Nyní už jsme na takové úrovni, že jsme kalamitu zpracovali a uvažujeme, co budeme dělat dál. Jsem tu, abych se podíval, jak naši jižní sousedé uvažují. Tady jsou jiné, spíše horské podmínky, ale porosty a principy jsou podobné," míní Lemke.

Lituje toho, že lesníci mezi sebou málo spolupracují. To by se podle něj mělo změnit. I proto chce doma založit pobočku hnutí Pro Silva.

„My s kůrovcem bojujeme od 30. let, zastoupení smrku bylo u nás přes 20 procent, dnes jsou to tři procenta. V severním Polsku už jsou porosty po přestavbě,“ dodává a odkazuje na rčení, že Poláci jsou moudří až poté, co přijde škoda.

„To, co vidím na Kocandě, na mě udělalo velký dojem. Daří se, aby kalamita neudělala takovou škodu. Porosty jsou tady celkem zdravé,“ hodnotí Daniel Lemke stav lesů ve Žďárských vrších.